

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педіатрії

Силабус навчальної дисципліни
"Синдром жорстокого поводження.
Синдром раптової смерті. Синдром раптової серцевої смерті»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3,0 кредити ECTS
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра педіатрії. м. Одеса, вул. Ак. Воробйова 3. Обласна дитяча клінічна лікарня. 9-ти поверховий будинок, 7-й поверх.
Викладач (-і):	Аряєв М.Л. чл.-кор. НАМНУ, д.мед.н, професор, завідувач кафедри. Доценти: к.мед.н. Капліна Л.Є., Бірюков В.С., Десятська Ю.В., Сеньківська Л.І., Федін М.В. Асистенти: доктор філософії Усенко Д.В. Асистенти: Павлова В.В., Бишлей Н.О., Стрельцов М.С.
Контактна інформація	Довідки за телефонами: завуч, Сеньківська Людмила Іванівна, 0679590334, відповідальна за організаційно-виховну роботу на кафедрі, Капліна Лариса Євгенівна, 0509707163, або по стаціонарному телефону кафедри 705 53 21 з лаборантом, Ольховська Вероніка Олександрівна. Е-mail: pediatrics50@gmail.com Очні консультації: з 14.00 до 17.00 кожного четверга та з 9.00 до 14.00 кожної суботи Онлайн-консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга та з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Посилання на онлайн консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно.

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, через месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педіатрії

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни – Синдром жорстокого поводження. Синдром раптової смерті. Синдром раптової серцевої смерті.

Мета дисципліни: здобуття здобувачами додаткових знань та оволодіння професійними компетенціями з надання невідкладної допомоги дітям на основі компетенцій.

Завдання навчальної дисципліни :

1. Формування вмінь та навичок спілкування з хворою дитиною або її батьками.
2. Удосконалення навичок обґрунтування клінічного діагнозу, складання плану лабораторно-інструментальних досліджень.
3. Оволодіння навичками визначення тактики лікування та профілактики синдрому жорстокого поводження з дитиною, синдрому раптової дитячої смерті, раптової серцевої смерті.

Очікувані результати навчання.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі повинні;

Знати: Основні види та діагностичні критерії синдрому жорстокого поводження з дітьми. Ознаки психологічного насильства. Особливості спілкування з дитиною, яка зазнала жорстокого поводження. Сучасна клінічна термінологія синдрому раптової дитячої смерті та синдрому раптової серцевої смерті. Методи діагностики та профілактики. Надання невідкладної допомоги при раптовій зупинці кровообігу у дітей.

Вміти:

- Визначити типи синдрому жорстокого поводження з дітьми.
- Обґрунтувати клінічний діагноз синдрому жорстокого поводження з дитиною.
- Надати екстрену допомогу при синдромі жорстокого поводження з дитиною.
- Сформулювати клініко-патологоанатомічний діагноз раптової смерті дитини.
- Надати рекомендації щодо організації домашнього спостереження за станом дитини з метою профілактики синдрому раптової смерті немовлят.
- Діагностувати захворювання та стани, при яких найчастіше розвивається синдром раптової серцевої смерті.
- Оцінити стан серцево-судинної системи за даними ехокардіоскопії та ЕКГ.
- Здійснювати профілактику та лікування захворювань і станів, при яких найчастіше розвивається синдром раптової серцевої смерті (серцева недостатність, гіпертрофічна кардіоміопатія, дилатаційна кардіоміопатія,

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педіатрії

міокардит, стеноз аорти, пролапс мітрального клапана, порушення провідності, синдром Вольфа-Паркінсона-Уайта, синдром подовженого інтервалу QT, патологія розвитку коронарних артерій, спортивне серце).

- Надати невідкладну допомогу при раптовій зупинці кровообігу.
- Проводити диспансеризацію дітей різного віку за стандартними методиками.
- Аналізувати результати лабораторних, функціональних та інструментальних досліджень.
- Провести диференційну діагностику та підтвердити клінічний діагноз.
- Визначити тактику та надати невідкладну медичну допомогу при невідкладних станах у дітей.
- Визначати сутність та принципи лікування дітей на основі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та правових норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- Проводити лікувальні маніпуляції (згідно списку 5) при поширених захворюваннях у дітей.
- Вести медичну документацію на загальні захворювання дітей.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання:

Дисципліна буде викладатися у формі практичних занять; організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання:

Практичні заняття: словесні методи: бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій; наочні методи: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації); практичні методи: виконання тестових завдань, вирішення ситуаційних завдань.

Самостійна робота: робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять; самостійне виконання індивідуального завдання, підготовка доповіді та презентації для захисту індивідуального завдання.

Зміст навчальної дисципліни

Тема №1. Синдром жорстокого поводження з дитиною.

Фізичне насильство. Фактори, що сприяють жорсткому поводженню з дітьми. Основні види аб'юс-синдрому. Фізичне насильство та його форми. Діагностичні

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педіатрії

ознаки фізичного насильства над дітьми. «Синдром побитої дитини». Синдром «струсу немовляти». «Синдром Мюнхгаузена за довіреністю».

Тема №2. Синдром жорстокого поводження з дитиною. Емоційне та психологічне насильство. Емоційне чи психологічне насильство, його форми. Ознаки, які є наслідком емоційного насильства. Обґрунтування клінічного діагнозу.

Тема №3. Роль лікаря у виявленні синдрому жорстокого поводження з дітьми. Особливості спілкування з дитиною, яка зазнала жорстокого поводження. Сексуальне насильство. Форми сексуального насильства. Інцест. Ознаки сексуального насильства. Нехтування. Неонатальний абстинентний синдром. Залякування. Діагностичні ознаки насильства над дітьми. Особливості надання медичної допомоги дітям із синдромом жорстокого поводження з дітьми.

Тема № 4. Синдром раптової дитячої смерті.

Синдром раптової дитячої смерті. Теорії танатогнезу. Фактори ризику синдрому раптової дитячої смерті. Патоморфологічні зміни при синдромі раптової смерті немовляти. Постановка клінічного та патологоанатомічного діагнозу. Організація цілодобового моніторингу частоти дихання та пульсу. Профілактика синдрому раптової дитячої смерті. Домашнє спостереження за станом дитини.

Тема №5. Синдром раптової серцевої смерті.

Сучасна клінічна термінологія раптової серцевої смерті. Захворювання та стани, при яких найчастіше розвивається синдром раптової серцевої смерті: серцева недостатність, гіпертрофічна кардіоміопатія, дилатаційна кардіоміопатія, міокардит, стеноз аорти, пролапс мітрального клапана, порушення провідності, синдром Вольфа-Паркінсона-Уайта, синдром подовженого інтервалу QT, аномальний розвиток коронарних артерій, спортивне серце.

Тема №6. Методи дослідження захворювань серця. Оволодіння практичними навичками інтерпретації ЕКГ. Оцінка стану серцево-судинної системи за даними ехокардіоскопії (практичні навички).

Тема №7. Профілактика та лікування захворювань і станів, при яких найчастіше розвивається синдром раптової серцевої смерті (серцева недостатність, гіпертрофічна кардіоміопатія, дилатаційна кардіоміопатія, міокардит, стеноз аорти, пролапс мітрального клапана, порушення провідності, синдром Вольфа-Паркінсона-Уайта, синдром подовженого інтервалу QT, аномальний розвиток коронарних артерій, спортивне серце).

Тема №8. Невідкладна допомога при синдромі раптової серцевої смерті у дітей. Невідкладна допомога при раптовій зупинці кровообігу. Відпрацювання навичок серцево-легеневої реанімації на манекенах.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педіатрії

1. Неонатологія : підручник : у 3 т. / [Т. К. Знаменська, Ю. Г. Антипкін, М. Л. Аряєв та ін.] ; за ред. Т. К. Знаменської. – Львів : Видавець Марченко ТВ. 2020, Т1. 407 с; Т2 .455 с.; Т3. 379 с
2. Педіатрія. Диференційна діагностика. Невідкладні стани за редакцією Аряєва М.Л., Котової Н.В., електронне видання на компакт-диску. ОНМедУ. 2017.
3. Педіатрія. Диференційна діагностика. Невідкладні стани. М.Л.Аряєв, Н.В.Котова, О.О. Зелинський [та інш.]; за редакцією Аряєва М.Л., Котової Н.В. Одеса : ОНМедУ. 2017. 280 с.
4. Аряєв М. Л., Сенківська Л. І. Домашнє і шкільне насильство щодо низькорослих дітей з дефіцитом гормону росту/ Аряєв М. Л., Сенківська Л. І. // Медичні перспективи. – 2021. – №3 (Т26). – С. 125–131.
5. Аряєв М. Л., Сенківська Л. І. Якість життя дітей з дефіцитом гормону росту: значення клінічних, психоемоційних та соціо-демографічних факторів/ Аряєв М. Л., Сенківська Л. І. // Проблеми ендокринної патології. – 2021. – №3 (Т75). – С. 7–13. <https://doi.org/10.21856/jPEP.2021.3.01>, SCOPUS Квартиль Q4

Додаткова:

1. Наказ МОЗ України № 1269 від 05.06.2019 «Екстрена медична допомога: догоспітальний етап. Новий клінічний протокол»
2. Aryayev M, Senkivska L and Lowe JB (2021) Psycho-Emotional and Behavioral Problems in Children With Growth Hormone Deficiency. Front. Pediatr. 9:707648. doi: 10.3389/fped.2021.707648, SCOPUS, Квартиль Q1
3. Аряєв М. Л. Синдром жорстокого поводження з дитиною в неонатології та педіатрії: біоетичні проблеми та психоневрологічні наслідки. Журнал НАМН України. 2015. Т. 21, № 3/4. С. 357–366.
4. Аряєв М. Л., Сеньківська Л. І., Шевченко І. М. Особливості та прояви шкільного булінгу на моделі Одеського регіону. Перинатологія и педиатрия. 2014. № 3. С. 70–74.
5. Судово-медична (макро- і мікроскопічна) діагностика раптової серцевої смерті осіб юнацького і молодого віку, що зумовлена дисплазією сполучної тканини (методичні рекомендації) В.Д. Мішалов, С.В. Козлов, О.І. Шандига-Глушко. Київ – 2012.-16 с
6. Уніфікований клінічний протокол екстреної медичної допомоги "Раптова серцева смерть". Наказ МОЗ №34 від 15.01.2014 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги»
7. Caglar D (2012). Chapter 78. syncope and sudden death in children and adolescents. Cline D.M., & Ma O, & Cydulka R.K., & Meckler G.D., & Handel D.A., & Thomas S.H.(Eds.), *Tintinalli's Emergency Medicine Manual*,

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педіатрії

7e. McGraw Hill. Copyright © 2018 by McGraw-Hill Education

<https://accessemergencymedicine.mhmedical.com/content.aspx?bookid=521§ionid=41069006>

<http://ihem.ir/files/mohtava/books/Tintinalli%E2%80%99s%20%20Emergency%20Medicine%20Manual%208th%20Ed.pdf>

8. Педіатрія Навчальний посібник у двох томах. М.Л.Аряєв, Н.В.Котова, Н.Ю.Горностаєва [та інш.]; за ред. М.Л.Аряєва, Н.В.Котової. Одеса : ОНМедУ, 2014 Т.1. Неонатологія. Гематологія. Ендокринологія. 155 с.
9. Педіатрія у двох томах, за редакцією Аряєва М.Л., Котової Н.В. Т2, Захворювання дітей раннього віку. Пульмонологія. Алергологія. Кардіологія. Гастроентерологія. Нефрологія. ВІЛ-інфекція. Первинна медико-санітарна допомога підручник 2014. – 312 с.

Електронні інформаційні ресурси:

1. <https://www.pediatrics.od.ua/>
2. <http://moz.gov.ua> – Ministry of Health of Ukraine
3. www.ama-assn.org - American Medical Association / American Medical Association
4. www.oapn.od.ua - NGO "Odesa Association of Pediatricians and Neonatologists"
5. www.who.int - World Health Organization
6. www.dec.gov.ua/mtd/home/ - State Expert Center of the Ministry of Health of Ukraine
7. <http://bma.org.uk> - British Medical Association
8. www.gmc-uk.org - General Medical Council (GMC)
9. www.bundesaerztekammer.de – German Medical Association
10. https://www.who.int/workforcealliance/members_partners/member_list/ipa/en/ - International Pediatric Association (IPA)
11. <http://pediacalls.com/e-books/nelson-textbook-of-pediatrics-21st-edition/>

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю: усний (опитування), тестування, оцінювання виконання практичних вправ, оцінювання комунікативних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті та самостійної роботи здобувачів.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педіатрії

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, приймає активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час виконання та інтерпретації практичної роботи з теми заняття, висловлює свою думку з теми заняття.
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, демонструє практичні навички під час виконання практичної роботи з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, з суттєвими помилками виконує практичну роботу.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, не демонструє практичні навички під час виконання практичної роботи з теми заняття.

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

Залік, виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять;

Самостійне виконання індивідуального завдання, підготовка доповіді та презентації для захисту індивідуального завдання.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педіатрії

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.
- Перескладання незадовільної оцінки проводиться в дні консультацій і відпрацювань; при дистанційному навчанні – в терміни, визначені й узгоджені з викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Відвідування всіх видів аудиторних занять (лекцій, практичних занять) є обов'язковим.

Форма одягу: медичний халат, який повністю закриває верхній одяг, або лікарська піжама, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, ручка, методичні вказівки, альбом.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педіатрії

числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.